

Віана

КУПИТИ

Про книгу

Віана Роше звикла, що її доля пов'язана із покликом мінливих вітрів. Розвіявши прах своєї матері в Нью-Йорку, жінка вирушає до французького приморського міста Марсель. Тут вона починає працювати офіціанткою в невеличкому ресторанчику, намагається знайти друзів і змиритися з тим, що з часом їй знову доведеться піти туди, куди кличе вітер.

Та поки Віана вперше в житті відчуває, що контролює своє майбутнє. Вона створює власні рецепти на основі місцевих страв, додаючи до них гірко-солодкі шоколадні спеції. Лише дрібка здатна розкрити найглибші секрети. І один із таких носить під серцем сама Віана.

Буябес

1

22 липня 1993

Мамин прах я розвіяла в Нью-Йорку вночі четвертого липня. І досі пам'ятаю, як пахнула гавань, як теплий вітер обвіював розпечене сонячними променями каміння, як у повітрі линули такі знайомі пахощі солених кренделиків, смажених пампухів, сміття і диму, а також гарячий, гострий, тривожний запах феєрверків, що вибухали в небі.

По тому я покінчила з Нью-Йорком. То було маминою мрією — не моєю. Витративши останні долари на дешевий рейс до Марселя, уже за три дні я стояла на зовсім іншій набережній і споглядала Середземне море. Тут також панувала спека, але дмухав легенький вітерець, а від води віяло свіжістю і сіллю. Усе, що я тепер мала, було на мені й зі мною: вбрання і полотняна дорожня торба, де лежали документи, гаманець, змінний одяг, мамина обручка та маленький гігієнічний набір, що його видавали в літаку пасажирам економкласу. А ще обшарпаний кишеньковий атлас Франції і материні карти Таро в сандаловій скриньці. Я мала щонайбільше п'ятсот франків, була сама як перст і не знала, куди податися. У паспорті я була записана як Сильвіана Роша. Час змінити антураж.

Ми з мамою завжди воліли мешкати в містах. Так простіше зникнути, казала вона. Залишитися непомітними. Розчинитися в натовпі. Я жодного разу не спитала в неї, чому вона так прагне забуття. Проте міста безликі, це юрба, усюди сновигають люди. Міста — немов кишень, з якої береш усе, що є: тут дешеві готелі, звідки можна втекти, не заплативши, дешева їжа, вживане вбрання, і ніхто не ставить зайвих запитань. Самотня дитина не привертає до себе жодної уваги, хіба що явно потерпає від якогось лиха. А я була дитиною спритною: знала, куди варто йти по здобич; як знайти безкоштовні

харчі на ринку; як заробити на найнеобхідніше. Але нині я вперше залишилася зовсім сама. Мати померла, а з нею разом зникли і її страхи: мешкати задовго в одному місці, пустити коріння, опинитися віч-на-віч із тінню. Тобто з Чорним чоловіком, що буцім нас переслідував. Усе пішло за вітром, розвіялося над Гудзоном у День незалежності. Тепер я вільна.

Та вільною все одно не почувалася. Інколи повна свобода тебе паралізує. Так багато варіантів. У котрі з дверей зайти? Та як уже зважишся на будь-що, то решта можливостей залишаються позаду. Ненабутий досвід, незнайдені друзі, непрожиті хвилини, непройдені шляхи. Мати завжди вирішувала одноосібно, куди ми з нею поїдемо. Було чимало задумів, але згодом виявлялося, що часу обмаль, щоб їх утілити в життя. Аж ось тепер мені двадцять один рік, і все, що у мене є — свобода вибирати. Здавалося, я — непотріб, що його ганяє всюди вітер.

Авжеж, вітер. Я добре його відчуваю. Як і ми, він завжди готовий змінити своє ім'я: трамонтана, санта-ана, сироко, левант, австер, містраль. Він наче тягне мене за собою — до Італії, а може, до Іспанії; до узбережжя Монпельє чи то всередину країни — в Тулузу, Арманьяк.

«Куди ж ти вирушиш, В'яно?, куди? Бордо, Монпельє чи Ніцца? А може, Рим, Венеція, Мілан? Лондон, Порту, Страсбург чи Берлін? Лише не туди, де ми бували раніше. Не до Парижа. Туди — нізащо». Розгортаю атлас навмання. Деколи так чинила мама — просто щоб угледіти будь-які збіги. На сторінках переді мною — відтинок річки Баїз. Невеличке скупчення бас-тид', що її обліпили, наче листя — виноградну лозу. Я мало що знаю про цю частину Франції, але однаково до неї повернулася, бодай і мимохить.

Одна з бастид має жіноче ім'я. Віана. Милозвучно. Схоже на моє ім'я, хоча й не зовсім — подібне до паростка, що пнеться зі стовбура вгору. Ймовірно, це і є вказівка на майбутнє. Місце, де я повинна все переосмислити. Певно, воно непогане, щоб оселитися, принаймні

поки не знайду щось краще. Гаразд, поїду, мабуть, у Віану і там знайду нову себе.

А тепер маю поміркувати над тим, де можна переночувати, поїсти з дороги і взагалі — як затвердитися в цьому місті, де я наразі всім чужа. І щось іще мене муляє. Щось усередині. Не журба, адже вона — не порожнеча. Навпаки, журба — тягар усіляких споминів: як ми робили все разом, а нині треба справлятися самій. І я усвідомлюю, що навіть цієї миті спогади поволі тануть — так потроху стираються малюнки крейдою на стіні. І незабаром — звісно, не сьогодні, а, мабуть, наступного вже тижня, місяця чи року — я забуду, якими були риси її обличчя та колір очей.

Роздивляюся себе у дзеркалі й не знаходжу і сліду матері. Лише відбитки довгочасного перебування разом — те, що закарбовано на тілі. Засмага під тим самим сонцем, ті самі мімічні зморшки навколо очей — від сміху. А ми часто з мамою сміялися разом. Напевно, тіло лишило це на спогад.

Так, у мене всередині зосталося місце, що ніби чекає, як я його заповню. Жива надія попри смерть: відлуння голосів і сміх. Якби я була тепер сама, розклала б карти й дізналася, що означає це відчуття. «Карти знають більше за тебе, В'яно. Тож уважно слухай, що вони до тебе промовляють». І ось тепер, коли я стою опівдні біля краєчка води у гавані, де пахне дизелем, смаженою рибою і сіллю, на думку спадає, що відповідь міститься десь тут — лише схопи — у тремтливому повітрі.

Зводжу погляд і бачу літнє небо. Воно синє, мов плащ Діви Марії, і тільки подвійний слід літака порушує цей бездоганний колір. Його форма скидається на малюнок руни, що розгалужується в блакиті неба. І неначе вказує на пагорб, що височіє над старим міським кварталом. А нагорі бовваніє квадратна вежа, схожа на бастион із золотою короною — це сонячне світло посилає звідти свої сигнали. Базиліка? У таких містах усе позолочене слугує ознакою наявності поблизу церкви. Про Марсель я знаю мало — дарма що невдовзі ми з ним як слід заприятелюємо — а тому, не маючи кращого

дороговказу, повертаюся обличчям до золотавого відблиску на літньому небі і, минаючи вузькі вулички та піднімаючись нерівними кам'яними сходами, яких тут так багато, простую в бік Нотр-Дам-де-ла-Гард (назву дізнаюся незабаром), що її місцеві охрестили Воппе Ме, себто Добра Мати.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ